

REPORTAGE

DE INTERIEURVISIE
VAN JOHAN
DE CEULENEER
PERFECT ONVOLMAAKT

TEKST: MARTINE WAUTERS FOTO'S: BERT CLAEYSSENS

“Onze wereld is in de laatste paar jaar in sneltreinvaart veranderd. Hij is kleiner dan ooit geworden, en we zijn omringd en doordrongen van vreemde culturen. Oude zekerheden zijn door de crisis weggevallen, en we hebben moeten leren leven met minder perfect. Hoe zou het dan kunnen dat die invloed niet te merken is in ons interieur? Als het goed is, is dat toch één van de meest persoonlijke uitingen van wie we zijn en hoe we ons voelen?” Maak kennis met Johan de Ceuleneer: interieurvisionair met open geest, zachtmoedig wabi sabi-pleitbezorger, volstrekt eigenzinnig collectioneur van voorwerpen met een verhaal.

Het is maandagochtend, en voorlopig moet die wereld nog even op gang komen. De zware ijzeren poorten van het pand aan de stille Pretoriastraat in Berchem zwaaien open, en Johan de Ceuleneer staat me op te wachten. Op krukken. ‘Paar jaar geleden zwaar ongeluk gehad’, verklaart hij later, ‘rug gebroken, een jaar lang moeten revalideren, maar alles gaat nu.’

Hij leidt me binnen in een majestueus grote ruimte, zijn loft-showroom zo blijkt. Het is ondergebracht in de voormalige Campina-fabriek, en nu, dankzij een paar ingenieuze ingrepen, is het niet alleen zijn woon- maar ook zijn werk- en winkelruimte. Aan de overkant van de binnenkoer zit oom Herman de Ceuleneer, groothandelaar en in ons land pionier in het invoeren van oosters antiek. Zijn andere oom Reiner verkocht me ooit, in zijn antiekwinkel aan de Antwerpse Leopoldstraat, een pracht van een Japanse presse-papier.

“Bezigt zijn met schoonheid en interieurs, het zal wel in ons DNA zitten,” zegt Johan, “ook al doe je veel dingen niet zo bewust, zeker niet als je jong bent. Maar op een bepaald moment moest ik toch toegeven: we delen een bepaald soort gevoeligheid.” Een soort gevoeligheid voor objecten die zachtjes staan te zoemen van de geschiedenis en de verhalen waarvan ze doordrongen zijn. Voor volstrekt unieke voorwerpen waarvoor je tijd en vakmanschap nodig hebt om ze te ontdekken. De de Ceuleneers hebben een derde oog voor schoonheid met een verhaal. Zoiets valt niet aan te leren, je kunt hoogstens dat aangeboren talent wat aanscherpen. *Education is not filling a bucket, but lighting a fire.*

WONINGEN ZIJN VERHALEN

Van opleiding is Johan de Ceuleneer meubelmaker, een beroep dat hij nooit echt heeft uitgeoefend, maar dat hem wel de nodige *stielemans-kennis* meegaf. In 1995 opende hij in de Antwerpse Kloosterstraat een

"Aan interieurs mag je zien dat er in geleefd wordt. Dat de bewoners evolueren, wat hun interesses en smaken zijn, dat die vaak niet onder één noemer te vangen zijn"

winkel waar ze van heinde en verre kwamen naar kijken, Hamptons. Niet alleen omwille van de eigenzinnige collectie van verschillende stijlen van antiek, klassiek en hypermodern die hij er onder één dak bracht, maar ook omdat hij na een tijd besloot in zijn winkel te gaan wonen. 'Wat begon als een zaak in Engels antiek, werd op de duur een volwaardige interieurzaak, die maar organisch bleef groeien. Dan eens vroeg een klant om advies in verband met stoffen, een andere keer zat ik voor ik het wist een zetel op maat uit te tekenen, of moest ik op zoek naar tapijten. Hamptons werd een totaalproject: je kon er terecht voor een klein vaasje dat prachtig zou staan op je salontafel of voor die ene kandelaar waar je al zo lang naar op zoek was, maar ook voor meubels uit alle mogelijke stijlperiodes, voor exclusief maatwerk en meubelontwerp, voor de nodige expertise wat betreft gordijnen, tapijten en stoffen. Na een tijd besloot ik er ook te gaan wonen: de locatie was top, de ruimte met niets te evenaren.'

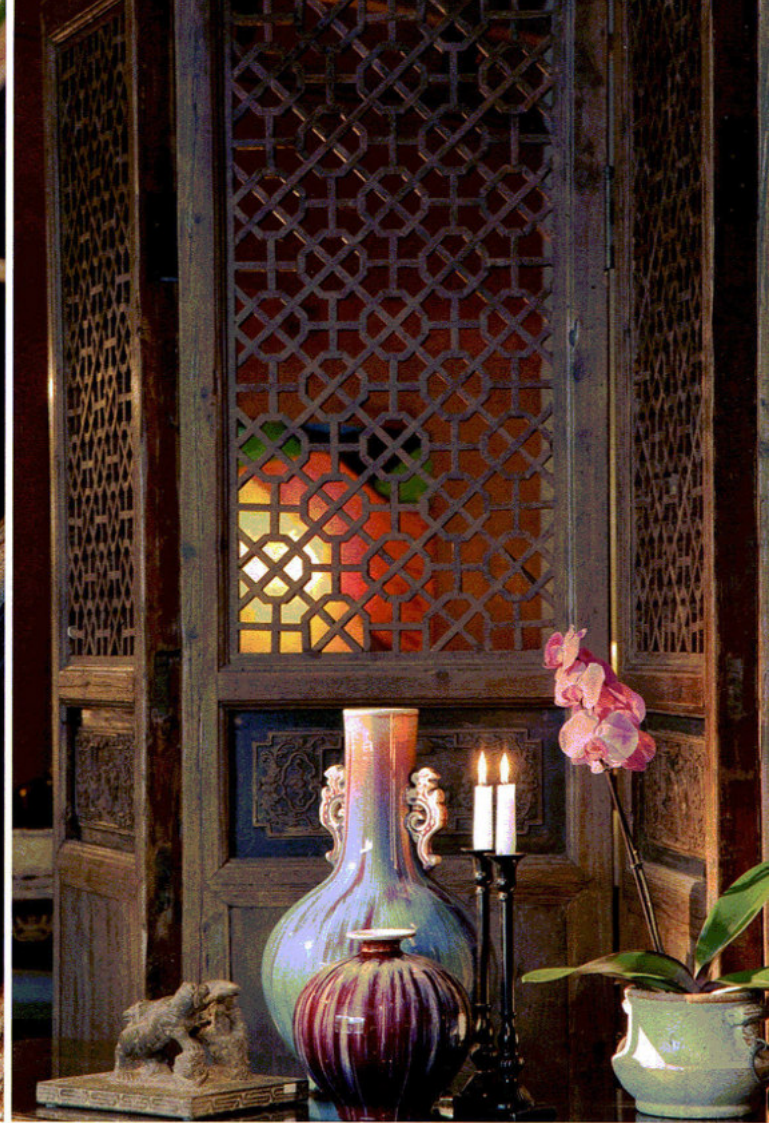
Na een zwaar ongeluk vier jaar geleden besloot hij het pand aan de Kloosterstraat te verkopen, en met zijn nieuw project in Berchem hoopt hij nu een nieuw hoofdstuk aan zijn verhaal te schrijven. De service en kwaliteit die hij biedt is nog altijd even hoog, de naam van zijn zaak: 'Johan De Ceuleneer', simpel en duidelijk. Zijn opvattingen over

wonen en interieur zijn hetzelfde gebleven, hoogstens wat verfijnd en met de jaren wat meer gepatineerd. "Ons eigen leven en de natuur die ons omringt zijn vergankelijk en constant in evolutie, dus waarom niet ons interieur? Aan interieurs mag je zien dat er in geleefd wordt. Dat de bewoners evolueren, wat hun interesses en smaken zijn, dat die vaak niet onder één noemer te vangen zijn en dat die met de jaren kunnen veranderen. Een interieur mag best iets organisch, iets niet perfect, en ja, zelfs iets wanordelijks hebben. Woningen zijn verhalen op zich en stralen altijd een gevoel uit: een gevoel van warme samenhang, van ongedwongen nonchalance. Een interieur mag best wat *wabi sabi* zijn."

DE SCHOONHEID AANVAARDEN VAN HET ONVOLMAAKTE

Wabi sabi. Proef de woorden, laat ze ploffen tussen je lippen, en we garanderen u: wie er nog niet dol op is, zal het na dit betoog worden. De term is afkomstig uit het Japanse zenboeddhisme, waar *wabi* zoveel betekent als hunkeren naar ongekunsteldheid, soberheid, bescheidenheid. Maar ook: naar de bevrijding van de dwang van de materiële wereld. *Sabi* staat voor de vergankelijkheid en het nostalgische gevoel dat daarmee gepaard gaat, het besef dat alles voorbijgaat. Beide

"Verschillende stijlen mixen en matchen verhoogt de authenticiteit, omdat het dichterbij de smaak van de bewoners aanleunt"

woorden samen betekenen zoveel als: de schoonheid aanvaarden van het vergankelijke en het onvolmaakte. Eenvoudig leven in een tijd die voorbijgaat én dat zonder moeite aanvaarden. Christopher Weidner schrijft in een van de vele boeken over dit onderwerp, 'Niet perfect en toch heel gelukkig': 'Wabi-sabivoorwerpen herinneren je aan het feit dat je niet op alles een antwoord hoeft te hebben, dat schoonheid vaak in details zit en zich in het onvolkomene van de wereld manifesteert. Ze tonen je dat je problemen van voorbijgaande aard zijn en dat je kunt vertrouwen op het verloop van de tijd. En ze bewijzen dat jij uniek bent, juist omdat jouw onvolkomenheden je van alle anderen onderscheiden.'

Vertaald naar het dagelijkse leven en concrete interieurvoorbeelden: *wabi sabi* is een verweerde tafel waar je de ringen van wijnglazen op ziet, ringen die je doen herinneren aan de vele warme vriendendiners die aan die tafel plaatsvonden. *Wabi sabi* is: een oud aardewerken kommetje gekraakt door het vele gebruik, een koffiekop met een oortje af, wat mos op een terrastegel. Uniek en mooi door hun onvolmaaktheid. *Wabi sabi* leert je schoonheid ontdekken op een plek waar je het niet verwacht en op een ogenblik dat het je verrast. Johan de Ceuleneer: "Ik leerde het begrip kennen in een werk over zenboeddhisme. Voor

mij kwam de term als een soort bevrijding, na alle jaren van dat strakke strenge minimalisme hoefde plots alles niet meer zo perfect te zijn. Tijdschriften en kranten mogen best wat rondslingeren in huis, een beetje rommel is geen probleem, een interieur hoeft niet gedwee één stijlrichting te kiezen. Want eigenlijk geldt juist het tegendeel: door verschillende stijlen te mixen en matchen verhoogt de authenticiteit van een interieur, en leunt het dichterbij de smaak van de bewoners."

DE WAAN VAN DE DAG OVERSTEGEN

Ook Johans nieuwe loft in Berchem is wabi sabi: hedendaags design gaat er perfect samen met verweerd en oud en antiek. Koffie drinken we aan de toog van een Italiaanse maatkeuken van Comprex. Prachtig vormgegeven zoals alleen de Italianen dat kunnen, functioneel door de gekozen materialen, met ingebouwd: het perfecte espressoapparaat. Ernaast staat een prachtige eettafel op schragen. "Op maat laten maken," zegt Johan, "ik kende nog zo'n model uit mijn opleiding als meubelmaker." Op de muur er achter hangt een werk van de Gentse beeldende kunstenaar Guido Vrolix. "Een acrylschildering op kunstbont. Met Guido heb ik al vaak samengewerkt, je kunt wel zeggen dat we geestesgenoten zijn."

De ruimte is gevuld met antiek uit alle tijdsperiodes en uit alle

"Woningen zijn verhalen op zich en stralen altijd een gevoel uit: een gevoel van warme samenhang, van ongedwongen nonchalance"

uithoeken van Europa en het Oosten – Engeland, Frankrijk, Zweden, Italië, Japan – allemaal even exclusief en allemaal met een geïnteresseerd oog voor wat mooi en wat uniek is, gekozen door Johan. Hier en daar hangt moderne kunst, vaak in monochromen, soms gemaakt door bevriende kunstenaars. Gewerkt wordt aan een antieke schrijftafel waarop altijd wat tijdschriften ter inspiratie slingeren, erachter ontwierp Johan een bibliotheek. Rond de grote open haard staan grote zitbanken gegroepeerd, de meeste op maat gemaakt. "Weet je wat ik nu zo gek vind? Soms komen klanten hier binnen, en zeggen ze meteen: doe mij ook maar zo'n Axel Vervoordt-zetel. Of: ik wil ook zo'n Flamant-lamp. Terwijl het hier allemaal maatwerk is. Maar mensen denken zo graag in stereotypen, in te kopiëren beelden. Het is ongeveer het enige waarvan ik hen probeer af te brengen."

Johan leidt me naar een nog grotere showroom, een ware schatkamer vol meubels, tafels, kasten, bijzondere trouvailles. Ik zie een prachtige donkerhouten gepolijste Chinese tafel. 'Oorspronkelijk een bed, maar omgebouwd tot salontafel.' Even verder: een fijn gecisileerd oosters kamerscherm, antieke kasten uit Japan, grote bekkens die zowel op een grote eettafel als op een terras kunnen staan, antieke zeteltjes, groot en klein beeldhouwwerk.

"De Pretoriastraat is de Kloosterstraat niet," zegt Johan, "en we gaan hier

natuurlijk nooit zoveel *passage* hebben als op die populaire straat op 't Zuid. Maar de mensen die hier komen, zijn echt geïnteresseerd en weten waarvoor ik sta."

Die geïnteresseerden weten ook: zoals Johan de Ceuleneer zijn er geen vijf in België. Een volstrekt eigenzinnig talent als hij overstijgt de waan van de dag, de waan van interieurtrends, van op niets slaande decoratiemodes. Zo'n talent moet je koesteren. En voor zo'n talent loop je al eens een straat om.

T

